

[Leif Hermann]

og blev diskuteret i januar 1985. Vi har spillede haft temmelig lang tid til at kulegrave denne her problematik. Jeg forstår ikke, hvad der er ændret i det spørgsmål, fordi justitsministeren kommer med et forslag, men det kan vi få at vide i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 174:

Forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 5/2 86).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 3 og 4 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 194:

Forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v.

Af Leif Hermann (SF) m.fl.
(Fremsat 11/3 86).

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 125:

Forslag til folketingsbeslutning om revision af lov om offentlige myndigheders registre.

Af Ebba Strange (SF) m.fl.
(Fremsat 11/3 86).

Forslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

De tre forslag, formanden lige har nævnt, drejer sig alle om stramninger af registerlovgivningen.

Det lovforslag, der er fremsat af det radikale venstre, tilsigter en begrænsning af personalerekrutteringsbureauernes registrering og videregivelse af oplysninger.

Lovforslaget og beslutningsforslaget, der er fremsat af SF, drejer sig om en mere generel revision af lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre.

Jeg må straks sige, at det undrer mig, at disse tre forslag til ændring af registerlovene nu er fremsat og skal til behandling her. Det undrer mig ikke, fordi jeg synes, at en revision af registerlovgivningen er en dårlig idé. Tværtimod, den har vi brug for. Det fremgik også i december 1984, da jeg afgav min redegørelse om erfaringerne med registerlovgivningens administration. Ved den lejlighed pegede jeg på en række områder, hvor der var behov for at overveje en ændring af registerlovgivningen. Dengang havde jeg da også indtryk af, at et flertal her i tinget var enig med mig i disse synspunkter og ligesom jeg ønskede en nærmere drøftelse af, hvordan man skulle udforme de ændringer, der er behov for.

Det er selvfølgelig medlemmernes og hvert enkelt medlems grundlovssikrede ret at fremsætte forslag her i folketinget og få dem til behandling. Det er klart, det er der ingen diskussion om. Jeg troede bare, vi havde en anden aftale.

Under forhandlingerne den 22. januar 1985 om redegørelsen blev jeg bedt om at tage initiativ til at afholde en konference, hvor medlemmerne af retsudvalget kunne mødes med eksperter fra justitsministeriet og registertilsynet m.fl. for nærmere at drøfte, hvilke ændringer der er påkrævet, og hvordan de skal udformes. Den 12. april 1985 indkaldte jeg til en sådan konference. Konferencen måtte aflyses på grund af manglende tilslutning. Den 15. januar 1986 indbød jeg på ny til en konference. Igen måtte konferencen aflyses på grund af manglende tilslutning.

I begyndelsen af denne måned har jeg nu for tredje gang indbudt til en konference, og denne gang håber jeg at den kan gennemføres. Det er om ganske kort tid, den skal finde sted, her i slutningen af april måned, og med den interesse, der er for registerspørgsmålet,

[Justitsministeren]

tilkendegivet igennem disse forslag, går jeg ud fra, at der bliver fuldt hus på konferencen.

Det undrer mig altså, at vi i dag skal behandle tre forslag til ændring af registerlove, før vi har haft lejlighed til at få den drøftelse, som et flertal her i tinget har anmodet om.

Jeg må sige, at det er helt uforståeligt, i hvert fald for mig, at ordføreren for forslagsstillerne i den skriftlige fremsættelse til beslutningsforslaget om ændring af lov om offentlige myndigheders registre kritiserer, at der endnu ikke er kommet et udspil fra min side. Jeg vil faktisk gerne have en forklaring på, hvordan man kan fremsætte en kritik på det grundlag, jeg nævner, nemlig at jeg mener, vi havde en aftale her i folketinget om en anden behandlingsmåde.

Jeg kan bare gentage, at jeg synes, der er mange gode tanker i de foreliggende forslag. Jeg skal ikke foretage en detaljeret gennemgang af dem, og det er jo heller ikke meningen med en førstebehandling. Som jeg flere gange har givet udtryk for det her i folketinget, lægger jeg afgørende vægt på, at brugen af registre og den nye EDB-teknik ikke fører til indgreb i den enkeltes privatliv, og vi må sikre, at borgerne beskyttes imod unødvendig indsamling og registrering af følsomme oplysninger om dem.

Det er først og fremmest den indsamling og ophobning af oplysninger, offentlige myndigheder har mulighed for, som må give anledning til betænkelighed. Men vi må også sikre, at der ikke i den private sektor sker en opbygning af personregistre med private oplysninger i strid med de registreredes ønsker.

Jeg finder det værdifuldt, at forslagsstillerne fra det radikale venstre har peget på en aktivitet, hvor der kan være risiko for urimelige registreringer.

Også forslagene om indsigt i private EDB-registre og et forbud mod registrering af telefonsamtaler kan jeg – som jeg tidligere har gjort det – erklære mig positiv over for.

Det, vi må overveje nærmere, er, hvordan en eventuel regulering bedst kan finde sted. Det er vigtigt, at vi herinde på vanskelige og teknisk prægede områder passer på, at en regulering sker sådan, at der ikke opstår uheldige bivirkninger i forhold til anerkendelsesværdige aktiviteter på disse områder. Der er stort behov for at drøfte indgående,

hvordan det kan lade sig gøre. Det er jo derfor, vi skal have konferencen, som jeg glæder mig til at deltage i sammen med alle retsudvalgets medlemmer. Og fra min side vil jeg love, at både jeg selv og de indbudte eksperter skal gøre, hvad vi kan, for at drøftelsen bliver så frugtbar som muligt.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Af hensyn til den fortsatte debat og på grundlag af det, ministeren siger, føler jeg, det vil lette diskussionen, at jeg understreger, at det radikale forslag ikke er et forslag til almindelig gennemgang af registerloven. Det er alene et forslag om at inddrage et område, der i dag er helt udenfor, helt uden nogen som helst begrænsning. Det er det, der hedder headhunters, hvor man samler ansøgere til ledende stillinger og derunder kan samle oplysning om deres race, deres religion, deres seksualvaner, og hvad man har lyst til.

Vi finder det helt utilstedeligt, at dette skal vente, til vi bliver enige om, hvad vi i øvrigt skal gøre. Det håber jeg at ordførerne vil tage hensyn til under den fortsatte debat.

Lissa Mathiasen (S):

Socialdemokratiet er enig i behovet for opstramning og tilføjelser til de to eksisterende love om henholdsvis offentlige og private registre, som det foreslås i de tre forslag, vi har til behandling her i dag.

Jeg kan heller ikke lade være med at give udtryk for forundring over tidspunktet for fremsættelsen af de tre forslag.

Vi bad fra socialdemokratiets side i forbindelse med redegørelsesdebatten den 22. januar sidste år om den registerkonference, som allerede er nævnt. Vi fik omgående et tilsagn fra ministeren om, at konferencen ville blive afholdt. Konferencen skal nu afholdes 28. april.

Jeg vil godt sige i den sammenhæng, at jeg synes ikke, det på nogen måde er rimeligt at klandre ministeren for, at konferencen ikke har været afholdt, tværtimod. Jeg tror, alle gerne havde set, at den havde været afholdt. Det var måske mere berettiget, at vi kiggede lidt nærmere på det i udvalget og måske bebrejdede os selv, at den ikke har været afholdt.

[Lissa Mathiasen]

Men nu får vi konferencen, og det synes jeg er godt. Og lad os så bruge den til at tage de problemer op, som jeg mener der virkelig er behov for at få løst.

Jeg må indrømme, at vi er forundrede over, at man både fra radikal side og fra SFs side fremsætter forslag på nuværende tidspunkt, men jeg vil da godt benytte lejligheden til at tilkendegive, at vi stort set er enige i forslagernes sigte. De markerer den opstramning af lovgivningen, vi efterlyste ved redegørelsesdebatten, og som vi glædeligvis fik konstateret et bredt flertal for ved den lejlighed. Detaljerne kan vi drøfte efterfølgende, men retningen i de to forslag, SF har fremsat, er rigtig.

Om de radikales forslag vil jeg sige, at det er en detalje. Vi er enige i sigtet, men jeg mener også her, at det er noget, som bør tages med i den kommende revision af registerlovgivningen.

For socialdemokratiet er det fortsat hovedsigtet med de ændringer af registerlovene, vi mener skal gennemføres, at vi opnår tryghed for befolkningen i forhold til registreringsmulighederne.

Vi skal beskytte det enkelte menneskes integritet og privatliv. Vi skal ikke bare registrere løs alt det, teknologien giver os mulighed for, men konkret bedømme, hvor grænserne for registreringen bør sættes for at beskytte det enkelte menneske.

Meget kunne nævnes, men jeg vil undlade at gøre det i dag; jeg mener, det vil være urimeligt, halvanden uge før vi skal have konferencen, hvor vi skal diskutere enkelthederne i dette emne. Under hensyntagen til, at vi ved, at der er bred enighed om de nødvendige lovgivningsmæssige ændringer, finder jeg det rigtigt, at vi gemmer debatten til konferencen.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Jeg synes egentlig, det var en ganske væsentlig ting, hr. Bernhard Baunsgaard gjorde opmærksom på før i sin korte bemærkning, nemlig at det forslag, de radikale har fremsat om et helt afgrænset, men hidtil ureguleret område, sagtens kan stå alene. Selv om det er helt klart, at den samlede debat og den større revision må indgå i det kommende arbejde, kan man ikke realistisk forvente, at

en ny lovgivning træder i kraft før tidligst 1. januar 1988. På den baggrund synes jeg det var så væsentligt, at hr. Bernhard Baunsgaard gjorde opmærksom på, at i hvert fald det radikale venstres forslag sagtens kunne stå alene, det var ikke udtryk for nogen samlet revision.

Derfor vil jeg gerne spørge, om de bemærkninger, der faldt fra socialdemokratiets side om en udsættelse af den endelige stillingtagen, også gælder dette afgrænsede område, som er draget frem af det radikale venstre, og om vi egentlig ikke godt kunne forestille os, at det forslag, det radikale venstre har fremsat, blev gennemført inden sommerferien.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg vil ganske slutte mig til, hvad justitsministeren har sagt her i dag. Jeg vil om selve sagen henvise til det indlæg, jeg havde i forbindelse med ministerens redegørelse i januar i fjor, hvor jeg redegjorde for de synspunkter, der er vore. Det findes i Folketings-tidende 1984-85, sp. 4579 ff. Hovedsynspunktet er for os, at registreringen må ses ud fra beskyttelsen af hver enkelt borgers personlige frihed, privatliv og integritet fremfor det offentliges og andres bekvemmelighed.

Der er, som justitsministeren har sagt, mange gode tanker og intentioner i det radikale forslag vedrørende de særlige personale-rekrutteringsbureauer og i de to SF-forslag om ændring af lov om private registre m.v. og lov om offentlige myndigheders registre. Men jeg vil understrege, som det også blev gjort af fru Lissa Mathiasen, at jeg finder, at alle registerspørgsmål bør ses i sammenhæng; det gælder også det af det radikale venstre fremsatte forslag.

Med udgangspunkt i redegørelsen fra 1984 og med inddragelse af de nu fremsatte forslag ser jeg hen til en meget givtig konference den 28. ds. Jeg skal ikke tvære i, hvem der har ansvaret for, at denne konference ikke er kommet til verden før. Jeg tror i den forbindelse, det er helt givet, at man må fritage ministeren for noget ansvar. Jeg vil da for resten også sige, at jeg som formand for retsudvalget også har søgt at få konferencen afholdt, men den kommer altså først nu. Jeg vil derfor finde det både urigtigt og formåls-løst i dag at gå ind i en debat om de enkelte

[Hagen Hagensen]

områder eller om den redegørelse, der er givet af ministeren.

Jeg tror, at der vil kunne skabes meget bred enighed om disse spørgsmål, også om ændring af lovgivningen, hvor der tages hensyn til borgernes integritet og ret til at leve så frit og uhæmmet af offentlige registre og private registre, som det overhovedet er muligt, idet vi må anerkende, at vi skal gøre brug af moderne teknik.

Med disse bemærkninger går vi ind i et positivt arbejde, først og fremmest på konferencen, om de forhold, vi drøfter her i dag, med henblik på hurtigst muligt at få ændret registerlovgivningen. Der er en hel del at gøre dér.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det fremgår af fremsættelsen til nr. L 194, at lovforslaget bl.a. skal ses som et oplæg til diskussion og kommende revision.

Vi er naturligvis i venstre enige i, at vi skal have en diskussion. Vi har for så vidt allerede haft en generel diskussion her i salen i forbindelse med redegørelsen om registerlovgivningen. Vi er nok også enige i, at der skal finde en revision sted. Det er jo et nyt område, man har lovgivet på. Der er nu indvundet nogle erfaringer, og teknikken udvikler sig stadig. Det er også derfor, vi i sin tid blev enige om, at vi skulle have en registerkonference.

Venstre ønsker derfor ikke i dag at gå ind i substansen af de forslag, der er fremsat, heller ikke i hr. Bernhard Baunsgaards. Vi finder det rimeligt, at vi nu får en åben drøftelse med embedsmændene, hvor vi kan stille de spørgsmål, der er fornødne, og på det grundlag nå til en forhåbentlig bredere enighed om, hvad der skal ske på dette område.

Leif Hermann (SF):

Justitsministeren fremhævede ved registerlovgivningsdebatten i 1985, synes jeg, en række smukke dyder, som vel både borgerlige og socialistisk tænkende mennesker må skrive under på. Behovet for beskyttelse af den enkelte borgers privatliv og integritet i et registersamfund er noget, vi kan stå sammen om.

Videre hed det, at fordelene ved EDB-teknikken i et vist omfang var opnået på bekostning af hensynet til individualiteten og

tilliden mellem borgere og forvaltning. Rigtige, synes jeg, og måske også en lille smule dristige ord fra justitsministeren. Ja, ministeren gik endda så vidt, at han forestillede sig, at vi i nogle tilfælde skulle afstå fra den bedste løsning, hvis registrering og dataindsamling kunne true den enkeltes integritet. Også rigtige og kloge ord.

Det er væsentligt at holde fast i disse ord, for registerudviklingen er siden 1978, selv om vi nu ved, hvor mange offentlige registre der findes, blevet ganske uoverskuelig.

Derfor står vi nu over for den situation, at et par love, som måske ikke slår til i dag – man kunne godt kalde dem for stramme – nu skal strammes op, med den virkning, at vi nødvendigvis kommer til at skabe ravage såvel i de offentlige myndigheders registervirksomhed som i de utrolig mange private registre.

Den lovgivning, folketinget vedtog i 1978 – i øvrigt med betydelig skepsis fra vores side – har vist sig i nogen grad at kunne begrunde det begreb, der kaldes registerfrygten. Denne registerfrygt kom socialdemokratiets ordfører ind på ved debatten i januar 1985 om redegørelsen om registerlovgivningen, idet han sagde, at det er vores ansvar at fjerne denne afmagt i forhold til de udviklede systemer, folk ikke har nogen indflydelse på. Nogenlunde sammenfaldende med justitsministerens betæneligheder fremhævede hr. Jimmy Stahr, at vi kun skal registrere det aller mest nødvendige, altså i princippet sætte individet over effektiviteten.

Disse betragtninger er i hvert fald for os og, så vidt jeg kan se, også for det radikale venstre ledetråden i de forslag, der er til behandling nu. De er led i den række af oplæg til ændring af registerlovgivningen, der har været undervejs siden det radikale venstres forslag fra 1984. Det går over den nævnte redegørelse fra ministeren og registertilsynets årlige beretning og frem til i dag, hvor vi har, kunne man godt sige, en debat, der er et oplæg til den forestående konference.

Hvad alt dette ender med, kan man naturligvis ikke sige, men i hvert fald er vi i stand til nu – det er måske ikke helt uvæsentligt – at klargøre en række principielle spørgsmål i forbindelse med det konkrete arbejde med lovrevisionen.

Loven om private registre er åbenbart selv efter ministerens opfattelse for svag. Det er

[Leif Hørmann]

flot, at det radikale venstre nu endnu en gang kaster sig ud i et lovforslag, der skal stramme denne uheldige reverens for det private erhvervslivs effektivitet. Headhunterbureauerne har fundet sig en niche i den moderne managementtankegang, og det er på tide, at deres uigennemskuelige virksomhed, der endda har bredt sig til den offentlige sektor, gøres til genstand for lovregulering.

For godt og vel et halvt år siden kunne man i dagspressen læse, at ved stillingsopslag, som behandlede af headhunterbureauer, ville eventuelle ansøgere seksuelle orientering indgå i headhunternes overvejelser og indstilling til den forretningsforbindelse, de har med at gøre. Man skal forstå den seksuelle orientering på den måde, at det var en »forkert« seksuel orientering. Almindelige, heteroseksuelle forhold var ganske uinteressante, ja nærmest kedsommelige. Man må nok sige, at de mandlige medarbejderes seksuelle integritet tydeligvis bekymrede mere end de kvindeliges.

Som en konsekvens af bl.a. det radikale venstres kritik af loven om private registre har vi i SF udarbejdet et forslag til ændring af denne lov. Som sagt opfatter vi det som et oplæg til de ændringer, der under alle omstændigheder forestår. Jeg vil godt med det samme sige, at vi efter forslaget fremsættelse er blevet opmærksomme på visse problemer, der kan indebære, at vi nok må skærpe vores eget lovforslag, men skærpelsen er dog ikke anderledes, end at den kan indarbejdes under det forestående lovændringsarbejde. Principperne berøres ikke, og det er det væsentligste.

Det afgørende for os er at placere samtykkekravet i forbindelse med registrering og videregivelse af oplysninger langt mere centralt end efter den gældende lovgivning.

Dernæst finder vi, at den manglende offentlige kontrol med det, man kunne kalde de almindelige private registre, de, der ikke registrerer særlig følsomme oplysninger, er uheldig. Det bør ændres sådan, at følsomme registre skal godkendes, og at andre eksisterende registre efter det princip, det radikale venstre lægger til grund, skal anmeldes. Hertil kommer, at vi har opstillet et krav om forskrifter, stramme regler for godkendelse af følsomme registre og begrænsninger i videregivelsesadgangen samt indførelse af begæret

og automatisk egenacces eller egenindsigt i registerets oplysninger.

Sidst, men ikke mindst, har vi forsøgt at sætte nogle begrænsninger for registreringen af det, der med et udtryk fra forvaltningsloven kan kaldes rent private oplysninger.

Vi medgiver gerne, at det kan diskuteres, hvorvidt vi har fundet den rigtige form, men de generelle principper for en stramning af lov om private registre burde kunne samle flertal.

Baggrunden for forslaget, kan jeg godt sige, er en række henvendelser fra Forbrugerrådet, der meget konstruktivt og løbende har kritiseret den eksisterende lovgivning.

Beslutningsforslaget om offentlige myndigheders registre skal ses på samme baggrund som forslaget vedrørende private registre. Vi har ikke på det område helt de samme store problemer. Egenacces eksisterer eksempelvis, om end den beklageligvis kun benyttes i meget ringe udstrækning. Dertil kommer, at vi har et rimeligt kontrolskelet, kunne man kalde det, i form af krav om godkendelse og forskrifter samt et organ, der fører et rimelig effektivt tilsyn, nemlig registertilsynet.

Men loven er selvfølgelig ikke perfekt, og de stramninger, der er angivet i beslutningsforslaget, angår navnlig den situation, at forskrifter, kassationsregler m.v. skal tydeliggøres og godkendelseskravet udstrækkes til at omfatte alle kommunale registre. Endelig indsætter vi nogle betingelser med hensyn til samkøring og en skærpelse af videregivelsesreglerne, og ikke mindst forlanger vi – det er jo nok meget kontroversielt – de såkaldte hemmelige registre, nemlig politiets efterretningstjenestes registre, inddraget under loven.

Med de forslag, vi har diskuteret i dag, burde der alt i alt være tilvejebragt et varieret og tilstrækkeligt udspil fra folketingets side i forbindelse med den kommende registerkonference og den deraf følgende lovgivning. Vi håber, at det – vi kan da kun beklage, at det hidtil ikke har været muligt – bliver muligt den 28. april at gennemføre denne konference. Fra socialistisk folkepartis side skal vi i hvert fald gøre vores til, at konferencen bliver både konstruktiv og effektiv.

Birgith Mogensen (CD):

[Birgith Mogensen]

Det står fast, at udviklingen, bl.a. teknologisk set, er løbet fra den ellers udmærkede 1978-lovgivning vedrørende registrering, men jeg mener ikke, tiden er moden til revision og ny lovgivning på dette vigtige område. Hastværk er lastværk. Registertilsynet kan godt fortsætte sin dygtige indsats, indtil vi har sammenført mere faste rammer for lovgivning vedrørende nye og/eller supplerende registerregler, der i alle henseender lever op til nuværende og fremtidige krav og ønsker.

Derfor finder CD det absolut nødvendigt, at vi får etableret og gennemført den konference, som et flertal i folketinget udtrykte ønske om ved redegørelsesdebatten den 22. januar 1985. CD finder det beklageligt, at ministerens oplæg til en sådan konference to gange er blevet aflyst på grund af manglende tilslutning. Der er fastsat en ny dato, nemlig 28. april 1986. Hvis ikke alle partier kan være til stede, må vi finde en anden dato. CD mener, at denne konference må gennemføres, hvis vi skal nå frem til et lovprodukt, som bl.a. dækker konstaterede mangler i vore nugældende registerlove. Efter konferencen vil partier og ordførere stå meget bedre rustet til det endelige lovgivningsarbejde på hele området.

CD afviser lovforslag nr. L 174 og nr. L 194 og beslutningsforslag nr. B 125. Vi vil som nævnt høre nogle ekspertudsagn, inden vi tager endelig stilling til lovenes konstruktion.

Lenger (VS):

For at starte med det radikale venstres forslag, der jo kun vedrører en enkelt problemstilling, nemlig personalerekrutteringsbureauer, kan jeg komme temmelig nemt om ved det, for det forslag er i enhver henseende efter vores hjerte, det vil vi med stor glæde stemme for. Vi er kede af, at det ser ud, som om det ikke kan blive i denne folketingssamling, men det kan jo være, at socialdemokratiet er til at overtale til at stemme for en så begrænset ændring, der vedrører et område, der hidtil har været helt ureguleret. Jeg synes i hvert fald, det vejer tungt, at med det forløb, der er lagt op til, er 1. januar 1988 det allertidligste tidspunkt, hvor vi kan forestille os at en lovændring træder i kraft.

Dernæst de to forslag, der foreligger fra SF. De er noget mere generelle, og da de er et led i beslutningsprocessen frem mod en revision af registerlovgivningen, vil jeg ikke gå i detaljer. SF har jo også selv placeret dem i denne beslutningsproces. Jeg vil i øvrigt henvise til det indlæg, jeg kom med i debatten om justitsministerens redegørelse.

Jeg synes, at SF har fat i en lang række væsentlige principper i de to forslag: retten til indsigt, sletning af forældede eller bare gamle oplysninger, sletning af forkerte oplysninger og mange andre ting. Alt det, vi er enige i, synes jeg ikke der er nogen grund til at bruge tid på.

Jeg synes, at SFs forslag illustrerer et meget stort og meget centralt problem, som også må indgå i den kommende revision af registerlovgivningen. Det er, hvilken rolle registertilsynet kan spille, når vi efterhånden befinder os i en virkelighed med et utal af private og offentlige registre. Hvilken sikkerhed ligger der i, at et register ikke bare skal anmeldes, men også godkendes? Ligger der overhovedet nogen sikkerhed, de mange registre taget i betragtning? Som verden ser ud, tror vi ikke på, at der kan udøves nogen effektiv kontrol med registrene, uden at det er folk selv, der tager den væsentligste del af slæbet. Det indeholder SFs forslag også mange glimrende ansatser til, f.eks. i forbindelse med underretningspligt, indsigt i private registre og ret til at kræve sletning, og det er efter vores mening den del af kontrolfunktionen, vi er nødt til at satse på.

Jeg tvivler meget på registertilsynets værdi, hvis der bare skal anmeldes f.eks. ½ mill. registre. Tilsynet kan ikke gøre meget andet end at oprette et register over dem, et nyt register. Det kan selvfølgelig være godt nok, men nogen kontrol ligger der selvfølgelig ikke heri.

Derfor tror jeg, at vi bliver nødt til at opdele registrene i flere typer, f.eks. ud fra graden af følsomme oplysninger, og dernæst differentiere tilsynets rolle, alt efter hvilken type af registre der er tale om.

Endvidere skal registertilsynet meget naturligt spille en rolle i forbindelse med forelagte klager fra personer, der er registreret et eller andet sted og føler sig dårligt eller forkert behandlet.

Der er mange gode grunde til, at grundpilen må være folks egen kontrol, og det kan

[Lenger]

tale for, at den side af sagen videreudvikles, f.eks. med automatisk underretningspligt.

Det kan være meget sympatisk at kalde den lille købmands sorte bog over dårlige betalere for et register, og det er det jo for så vidt også, men der er ikke noget at gøre ved det, heller ikke selv om købmanden sladrer til sin nabo bageren og dermed udleverer oplysninger. Vi er på en eller anden måde nødt til at foretage nogle afgrænsninger, så vi ikke drukner kontrollen af de virkelig vitale registre i tusinder og atter tusinder registre, hvis betydning er minimal.

Der findes jo bestemte typer af private registre, hvor vi ved, at der er særlig grund til at være på vagt. Headhunterfirmaer, kreditoplysningsbureauer og den slags må selvfølgelig have en særlig prioritering. Register, der indeholder følsomme oplysninger, må have en særlig prioritering. Det gælder også offentlige registre, hvor der som bekendt er rigtig mange følsomme oplysninger. Her må vi især være på vagt over for samkøringer og udleveringer af oplysninger, ligesom forhåndssamtykke må indtage en mere central plads både i de private og i de offentlige registre. Altså en øget kontrolfunktion, hvor vægten ligger andre steder end i registertilsynet, som jeg mener må prioriteres til de vigtigste sager.

Man kan meget vel i den kommende lovgivning risikere at stå i den situation, at man vil gøre det så godt som muligt, vil skabe den bedst mulige tryghed for alle og i virkeligheden opnår det stik modsatte ved at overvælde registertilsynet med opgaver og med blot og bar registrering.

Jeg synes, det ville være meget sympatisk at indføre regler om sletning af oplysninger i private registre efter en vis periode, men der må selvfølgelig også gælde tilsvarende krav til offentlige registre, hvis det ikke er absolut påkrævet, at oplysningerne opbevares i længere tid. Sådanne oplysninger er der jo også. For at tage et helt banalt eksempel: folks fødselsdatoer er det jo rimeligt at opbevare.

Men jeg synes, at alle tre forslag er meget sympatiske. Vi vil ikke tage stilling til dem i alle detaljer. Det radikale venstres ville vi gerne være med til at gennemføre i denne folketingssamling, men vi vil ikke tage stilling til SFs forslag i alle detaljer, og de vil jo næppe heller komme til nogen egentlig afstemning i den udformning, de har nu.

Derimod synes jeg, at SF med disse to forslag har givet et meget væsentligt debatoplæg til den kommende beslutningsproces frem mod en ny lovgivning.

Poulsgaard (FP):

Når man står med disse forslag, har man næsten brug for at have to kasketter på, for noget kan man lide, og noget kan man ikke lide.

Lad mig så tage det, som vi nok bedst kan lide; det er det radikale forslag. Vi mener ligesom andre ordførere, at de radikale dér er inde på nogle rigtige tanker.

Når vi snakker om registre i almindelighed, har vi et eksempel med en mand, der søgte optagelse i hjemmeværnet, og det blev han nægtet, men han kunne ikke få at vide, hvorfor han blev nægtet optagelse i hjemmeværnet. Det kan vi ikke lide. Vi mener, det må være en ganske almindelig demokratisk ret at få det at vide.

På den anden side mener vi også, at det moderne samfund bevirker, at det er nødvendigt at have en vis registrering. Jeg ved godt, der er mange herinde, der er så kede af disse samkøringer af de offentlige registre. Vi er da også med på, at der kan være uheldige konsekvenser, men på den anden side skal man nu også prøve på at forebygge, at der foregår socialbedrageri og lignende, og dér kunne samkøring af registre måske nok være på sin plads.

Derfor står jeg altså her med to kasketter på og ved faktisk ikke rigtig, hvad for en jeg skal bruge. Nu bliver disse forslag jo ikke vedtaget i denne samling. Vi har jo hørt, at vi skal have den høring, så vi vil vente og se.

Men vi giver positiv tilslutning til det radikale forslag.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Som jeg allerede gav udtryk for i min ordførtale, er vi enige i sigtet med lovforslag nr. L 174 om personalerekrutteringsbureauer. Vi er enige i, at det er rigtigt at lave en lovgivning, som også tager fat på denne specielle type af bureauer, der registrerer personlige oplysninger, men som jeg gav udtryk for i min ordførtale, finder vi også, at det er rigtigt at slå koldt vand i blodet til efter den 28. april, hvor konferencen skal være.

[Lissa Mathiasen]

Vi mener, det kunne være rimeligt, om man i forbindelse med debatten den 28. april gjorde op, om der måske kunne tænkes at være ikke bare denne ende, men måske også andre ender, som burde køres igennem hurtigere end den tid, en revision kan tage, fordi der ellers vil gå for lang tid. Lad os nu vente til efter den 28., og lad os så se på tingene. Lad os finde ud af, hvad der ligger, om der er noget, der haster mere end andet.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Nu har jeg to gange stillet det spørgsmål til socialdemokratiet, og derfor er jeg meget glad for svaret.

Det er jo sådan, at folketingssamlingen heller ikke er slut den 28. april, og vi ville vel egentlig dårlig kunne nå at få det radikale forslag til tredje behandling inden den 28., så derfor synes jeg, det er meget godt, at vi får den melding fra socialdemokratiet, at efter den 28. april kan vi altså tale om, hvorvidt det radikale venstres forslag skal til tredje behandling inden sommerferien eller det ikke skal.

Det synes jeg er fuldt ud tilfredsstillende i forhold til de spørgsmål, jeg har stillet.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg vil gerne på kristeligt folkepartis vegne beklage, at vi ikke tidligere har fået de registerkonferencer, der var planlagt, og det skyldes jo ikke justitsministeren.

Jeg synes, det er lidt mærkeligt at sidde i dag og debattere disse forslag, hvor der kan være ting, som man egentlig gerne ville se lidt mere på og høre mere om, når vi nu ved, at der ikke er ret mange dage, til vi skal i gang med at se på selve problemet.

Derfor vil jeg gerne tilslutte mig justitsministerens udtalelser og håber, at vi får en god konference og derefter kan få nogle gode forslag frem.

Anden næstformand (Povl Brøndsted).

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 174 angående forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v., hr. Bernhard Baunsgaard, har ordet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har allerede haft lejlighed til at anføre, at lovforslag nr. L 174 vel drejer sig om en detalje i registerområdet, men det er en detalje, hvor der hidtil slet intet tilsyn har været. Vi har fremsat det allerede den 5. februar i år, og vi vil være meget glade, hvis et flertal vil beslutte sig til at gennemføre det, og jeg kan egentlig ikke se, hvad der skulle være i vejen for, at det skulle være hele folketinget.

Jeg vil gerne allerede her takke VS og SF for tilslutningen til, at man gennemfører det, for den egentlige revision kan jo meget vel tage lang tid. Der kan meget vel gå, sådan som hr. Lenger sagde, 1½ år, før vi får den egentlige revision på plads og parat til at træde i kraft.

Jeg vil også gerne takke socialdemokratiet, fordi man vil overveje, om vi ikke bør gennemføre dette forslag, uanset om vi lader andet vente. Jeg håber meget på, at socialdemokratiets endelige stilling bliver en tilslutning.

Det er vist meget klart, hvad vores forslag går ud på, så jeg skal ikke bruge mange ord på det nu. Det bliver der jo anledning til senere.

Så er der spørgsmålet om revisionen. Jeg skal slutte mig til dem, der allerede har undret sig over, at det ikke er lykkedes at få konferencerne gennemført. Jeg har meldt mig til disse konferencer og har skudt andet til side. Denne gang har jeg været lidt mere forsigtig; nu vil jeg se, om den kommer i gang denne gang, før jeg skyder alt andet til side. Jeg kan godt forstå, at ministeren føler det lidt besynderligt, at det ikke lykkedes at få disse konferencer i gang, når vi dog har udtalt interesse for det. Jeg håber, at det kommer i gang nu.

Ministerens undrede sig over, at man havde så travlt fra SFs side, at man fremsatte sådanne ret omfattende forslag, der drejer sig om både private og offentlige registre. Jeg synes ikke, der er nogen grund til at være ked af, at SF gør det. Det giver anledning til, at vi får gennemdrøftet problemerne endnu en gang. Det giver en god anledning til, at vi kan stille spørgsmål i udvalget om dette her, og det understreger, at i hvert fald en række partier i folketinget er optaget af dette område, så jeg kan ikke se, at det er urimeligt, at man fremsætter forslagene. Vi overvejede også selv, om vi skulle gøre det igen, for som SFs ordfører nævnte, har vi jo tidligere gjort

[Bernhard Baunsgaard]

det, men vi valgte at vente, bl.a. fordi vi troede, at konferencen kom i gang.

Det er godt, SF har fremsat de to forslag. Jeg håber, at alle retsudvalgets medlemmer nu benytter lejligheden til at stille de spørgsmål, der er relevante i denne forbindelse, og at vi dér arbejder med det.

Vi er positivt indstillede – jeg kan vist her citere hr. Lenger – over for det meste af det, der er trukket frem i de to forslag.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 194 om forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v. og vedrørende beslutningsforslag nr. B 125 om revision af lov om offentlige myndigheders registre, fru Ebba Strange, har ordet.

Ebba Strange (SF):

Justitsministeren startede med at undre sig over, at vi havde fremsat de to forslag, beslutningsforslaget om revision af offentlige myndigheders registre og lovforslaget om ændring af lov om private registre m.v. Justitsministeren undrede sig, fordi justitsministeren havde den opfattelse, at der på baggrund af den redegørelsesdebat, vi havde den 22. januar 1985, var en aftale om, at vi nu skulle afvente justitsministerens konference, før vi tog stilling til, hvilke ændringer af registerlovene der var nødvendige.

Jeg beklager meget, at de to konferencer er blevet aflyst, og det er bestemt ikke en kritik af justitsministeren eller justitsministeriet, for det er ikke justitsministerens eller ministeriets fejl, det er alene folketingets retsudvalgs medlemmers fejl, at de konferencer er blevet aflyst. Jeg glæder mig også, hvis den nu kan blive afholdt her i slutningen af april.

Men når sådanne ting sker, stiger utålmodigheden jo somme tider hos os, der er meget optaget af disse spørgsmål. Derfor vil jeg godt imødegå ministerens undren med at sige, at som man kan se af fremsættelsesdatoen, så er lovforslaget ikke fremsat inden den 1. februar 1986, selv om det faktisk var færdigt inden den tid. Men da afventede vi konferencen. Da den så blev aflyst igen, var vi ærligt talt bekymrede for, at vi ikke fik noget på bordet i denne samling, og så tænkte vi, at en debat ville vi i hvert fald have, og vi

ville have lejlighed til at præcisere, i hvilke retninger det er, vi fra SFs side synes disse ændringer skal gå. Derfor valgte vi altså at fremsætte forslagene den 11. marts 1986.

Efter den 11. marts er vi så blevet inviteret til konference for tredje gang, og det har afstedkommet ikke bare en undren fra justitsministeren, men også den holdning hos de fleste af de tilstedeværende ordførere, at man ikke har ønsket at gå ind i en egentlig debat om SFs forslag i dag, men vil afvente konferencen. Det er jeg selvfølgelig til gengæld lidt skuffet over, fordi jeg synes, at begge SFs forslag er en konkretisering af nogle ændringer, som vi finder meget nødvendige.

Derfor skal jeg også takke for de ordførerindlæg – det gælder socialdemokratiets, og det gælder det radikale venstres – som har givet udtryk for, at de forslag, vi har fremsat, som fru Lissa Mathiasen sagde det, markerer den opstramning, der er nødvendig. Og hr. Bernhard Baunsgaard mente, at det var godt, at forslagene var fremsat, fordi de gav baggrund for, at vi kunne arbejde med forslagene i udvalget, bl.a. ved at stille spørgsmål.

Så vil jeg sige til hr. Lenger, som var den, der gik mest ind på forslagene, at jeg synes, hr. Lengers problematisering af registertilsynets rolle var meget spændende, og det er en debat, som jeg i hvert fald meget gerne vil deltage i, altså spørgsmålet om, hvor meget registertilsynet kan overkomme, og hvor meget kontrollen bliver værd, hvis det bliver så utrolig mange registre, tilsynet skal føre kontrol med, sammenholdt med den ret, som vi går ind for, og som hr. Lenger også gav udtryk for, og som jeg ved et flertal her i folketinget også tilslutter sig, nemlig retten for den enkelte borger til at føre kontrol og tilsyn med, hvad det er, der er registreret.

Vi har været lidt inde på i SFs folketingsgruppe – det fremgår ikke af forslagene, men det er en drøftelse, vi har haft – om man ikke, når man alligevel får tilsendt sin selvangivelse, kunne få tilsendt en oversigt over, i hvilke offentlige registre man var opført. Så kunne man jo rette henvendelse til de registre, man ønskede, for at få at vide, hvad der egentlig stod om én.

Vi er også enige med hr. Lenger i, at der er meget stor forskel på registre, og jeg kan sige, at det, vi har skrevet i L 194 § 7, stk. 2, om, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at anmeldelse kan undlades for visse

[Ebba Strange]

registre, hvis oplysning og formål gør dette ubetænkeligt, jo er et forsøg på at skelne imellem det, der er følsomt, betydningsfuldt, for hver enkelt af os, og det, der ærlig talt er, altså ikke uinteressant, men temmelig ubetydeligt for os som individer, som mennesker. Det er alt i alt en problemstilling, som jeg synes det er vigtigt at vi drøfter videre på konferencen og senere i retsudvalget.

Det med at opdele registrene i flere kategorier, som hr. Lenger var inde på, synes jeg er en vigtig ting, og det er også gået igen i noget af det, SF tidligere har givet udtryk for, nemlig at det specielt er de følsomme oplysninger, vi er indstillet på at beskytte, og mindre de mere hårde oplysninger, de mere økonomiske oplysninger.

Så vil jeg godt sige til justitsministeren, der gerne ville have en forklaring på den kritik, der ligger i min skriftlige fremsættelse, om, at der endnu ikke er kommet noget udspil fra ministeren, at vi jo kan få en lidt spidsfindig diskussion om, hvorvidt det er en kritik eller ej. Jeg læser det som en tør konstatering, og jeg har ikke villet lægge andet i det end en tør konstatering. Jeg skriver i en sætning: »Imidlertid er der endnu ikke kommet noget udspil fra ministerens side.« Det kan ministeren naturligvis opfatte som en kritik; det er op til ministeren selv at vurdere, hvor følsomt han vil tage det. Jeg har brugt det som en konstatering og som begrundelse for, at vi kom med disse forslag nu.

På den baggrund er jeg stadig væk glad for, at vi har gjort det, jeg er glad for, at vi har fået forslagene førstebehandlet inden konferencen. Jeg håber, og det har jeg også forstået på ordførerne, at man efter konferencen fra retsudvalgets side vil gå i gang med, ikke at vedtage – jeg forventer ikke, at nogen af forslagene bliver vedtaget i denne samling – men lade dem indgå i det videre arbejde, og jeg forventer, at vi i hvert fald kan få lejlighed til at stille spørgsmål under det videre arbejde i retsudvalget.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Fru Lissa Mathiasen sagde som første ordfører, at der var en tendens i de tre forslag, som socialdemokratiet kunne følge, men at man burde holde den plan, der var lagt, og drøfte sagerne på den registerkonference,

som et stor flertal havde været enige om skulle finde sted.

Samme synspunkt kom jo næsten alle ordførere med, måske bortset fra forslagsstillerne, nemlig at det er tiltrængt med en stramning af registerlovgivningen, men når man har truffet en aftale om en bestemt fremgangsmåde, så vil man også gerne følge den. Derfor forstår jeg det overhovedet ikke, når fru Ebba Strange drager en skillelinje imellem ordførerne på dette område, for så vidt jeg kunne forstå, sagde de nogenlunde det samme, nemlig at der er nogle tendenser i forslagene, som de gerne vil følge, men ikke tage stilling til nu, fordi vi i folketinget har valgt en anden fremgangsmåde.

Må jeg blot sige om den bemærkning, fru Ebba Strange nævnte fra fremsættelsestalen, at jeg forstod, fru Ebba Strange ikke mente, det skulle være udtryk for en kritik. Nej, men når man i en situation, hvor folketinget har bestemt en fremgangsmåde, og hvor jeg fuldt ud tager hensyn til et ønske fra folketingets side, gør opmærksom på, at jeg ikke har taget noget initiativ, så kunne man i hvert fald give forklaringen på det. Hvis man ikke under redegørelsesdebatten havde fremsat ønske om at få en registerkonference, kunne der have foreligget et lovforslag nu, men jeg var bare enig med folketinget om, at den fremgangsmåde, man foreslog, var den bedste.

Det forslag, der er fremsat fra radikal side, udgør, som ordføreren selv siger, kun en mindre del af hele registerlovgivningen, man kan næsten sige en detalje. Netop derfor har både hr. Bernhard Baunsgaard og hr. Lenger ment, at man måske kunne gennemføre lovforslaget allerede nu.

Jeg vil dog bede om, at vi først overvejer, om en lovgivning er nødvendig for at opnå det, det radikale venstre foreslår. Jeg gør opmærksom på, at der i den gældende lov om private registre allerede i dag er en mulighed for at iværksætte en øget kontrol med registre, der i særlig grad kan indebære en risiko for den registreredes integritet. Det er bestemmelsen i lovens § 3, stk. 5, hvorefter justitsministeren efter indhentede udtalelser fra registertilsynet kan fastsætte, at bestemte registre undergives de regler, der gælder for kreditoplysningsbureauerne.

Dette indebærer jo, at registeret i så fald skal anmeldes til registertilsynet, sådan at

[Justitsministeren]

tilsynet får mulighed for løbende at føre kontrol med registeraktiviteten på området. Endvidere kan det på denne måde sikres, at bestemte oplysninger ikke indgår i registeret, og at den registrerede får besked om, hvilke oplysninger der opbevares om den pågældende.

Det er måske sådan, at vi efter samtaler om sagen kunne nå frem til, at man administrativt kunne opnå nogenlunde det samme og også gøre det hurtigt. Jeg lægger nu nogen vægt på, at den revision, vi skal have af registerloven, bliver en samlet revision, og at man ikke stykkevis ændrer loven, så derfor har jeg gerne her i mit svar til ordførerne villet nævne denne mulighed.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg kan gentage, hvad angår de oplysninger, der er kommet frem under diskussionen, at det jo er et område, som for nogen tid siden var særdeles meget diskuteret. Man kan altså ikke sige, at det er et område, som ikke har haft offentlighedens interesse, eller et område, som først i dag vækker opmærksomhed nogle steder. Nej, det er et område, som var meget stærkt diskuteret, og jeg kan konstatere, at ministeren ikke hidtil har ønsket at inddrage området, selv om det er muligt at gøre det.

Men jeg vil da gerne tage en diskussion med ministeren om, hvorvidt det er muligt at opfylde det, som vi har ønsket ved fremsættelsen af lovforslag nr. L 174, rent administrativt. Det kan vi jo få opklaret meget hurtigt, også inden den 28. april.

Ellers mener jeg stadig væk, at det er nødvendigt og godt, at vi får dette hidtil helt ukontrollerede område inddraget, for det, det drejer sig om, er jo, at man begyndte at registrere det, som hedder følsomme oplysninger, om folk – naturligvis for at forhindre dem i udnyttelse af deres fulde borgerrettigheder.

Kan det nås administrativt, så for mig gerne. Ellers mener jeg lovforslaget må gennemføres. Den egentlige revision af registerlovgivningen vil først kunne træde i kraft om 1½ år. Det er for lang tid at vente på dette område.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg synes, justitsministeren overspiller sin vrissenhed en lille smule med hensyn til det forhold, at vi er kommet med nogle forslag umiddelbart op til registerkonferencen.

Principielt er det jo sådan – og sådan skal det selvfølgelig også være – at når vi kommer til sådanne konferencer, bliver vi mødt af utrolig velforberedte deltagere fra ministerens side og af andre folk, der har klargjort sig deres synspunkter, og vi andre bliver i den situation ret meget modtagende.

Jeg synes ikke, der er noget forkert i, at folketinget og folketingets partier konkretiserer en række af de problemer, som vi nu synes skal ind i billedet, og tager en drøftelse af disse problemer som oplæg til en sådan konference. Derved skaber man, så vidt jeg kan se, en konference, som bliver både mere nuanceret og også mere spændende og dermed et mere effektivt grundlag for det lovgivningsarbejde, vi skal i gang med.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagene overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende (sidste)) behandling
vedtoges uden afsteming.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 11.58

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 195:

Forslag til lov om ændring af våbenloven. (Eksportfrihed for elektronikindustrien, værfter m.fl.):

Af Dohrmann (FP) m.fl.

(FremSAT 11/3 86).